

Otto Bäck

En trasig vagabond

Otto Bäck var på sin tid känd och omtalad kring Fågelfors och Högsby, men han sågs även till på många andra håll i länet. Han drev runt och kan räknas in bland luffarna.

Hans fullständiga namn var Otto August Petersson Bäck. Han var född 1855 på torpet Persmåla under Kisebast i Fågelfors socken. Han hade tre äldre bröder. Det var knapert i stugan. Pappan beskrevs som ”stenarbetare i små omständigheter”. Efter nödåren på 1860-talet

står han som fattighjon, vilket kan indikera att familjen fick någon form av understöd. Det är tydligt att Otto fick en torftig och besvärlig uppväxt. Redan som barn märktes det att han var speciell. Han var kortvuxen och besvärad av dålig hörsel. Något som prästen uppmärksammade vid husförhören. Prästen noterar också hans ”svagsinhet”. Trots detta gick han i folkskola under några år. Han lyckades även bli konfirmerad i Högsby med skapliga betyg.

Otto bodde kvar i föräldrahemmet så länge han kunde. Familjen bodde då i en stuga kallad Åsebo i Kisebast. Bröderna flyttade ut efter hand. Pappan Peter dog 1873 när Otto var 18 år. Mamman Stina Lisa gick bort 1880. Då var plötsligt Otto ensam kvar på torpet, vilket naturligtvis inte skulle fungera. Han började driva runt och tigga. Ibland ganska långväga. 1881 blev han t. ex häktad i Kalmar för ”bettleri”.

Otto hade fått börja arbeta redan i tonåren. Då i huvudsak med att gräva diken i trakten. Han fick dock utstå mycket ”skämt och gyckel” av de andra arbetarna. De drev med honom och retade honom ständigt. Detta tog hårt på Otto. När han var runt 20 år gammal hände något. ”Han visade sig virrig i tal och slutade alldeles upp med arbete och har sedan dess ej kunnat taga vård om sig själv”.

Ottos kännetecken var förstas hans klädsel. Bara trasiga kläder, i lager på lager. Dessutom bar han med sig ett stort bylte. Det var hans packning och ”sängkläder”. Otto sov ofta ute och då behövdes något värmande. Någon har sagt att han aldrig tog av sig några kläder. Att han bara tog på nya varefter de gamla föll sönder. Om det stämmer är svårt att veta. I vilket fall var Otto ofta en ganska skrämmande syn. Särskilt för barn och andra som aldrig träffat på honom tidigare. Han beskrivs dock som att ha ”ett lugnt och fogligt lynne”. Ingen att vara rädd för egentligen. Naturligtvis fanns det människor längs vägarna som förbarmade sig lite om Otto och gav honom hela kläder ibland. Men nästa gång de stötte på honom var de kläderna också i trasor. Ottos egen

förklaring var att han inte tordes gå i för fina kläder för då skulle kanske kommunen dra in det lilla understöd han hade.

Otto besökte otaliga gårdar och stugor på sina vandringar. Han fick kanske kaffe och någon brödbit eller fläsk här och där. Så fick han också prata och få lite nyheter. Problemet med dessa hembesök ska ha varit att Otto tog med sina löss. Så fort han gått påstås det att husmor fick sopa löss från golvet och ”avlusa” hans stol.

Otto hade en gammal förfallen stuga i Kisebast som officiell hemvist. Men han berättade att han inte trivdes där och att han inte fick tillräckligt med ved. Han föredrog i stället att vandra runt i bygden. Han övernattade ofta i ödehus, sågverk och lador. Tyvärr var han oförsiktig med elden. När han frös gjorde han helt enkelt upp eld. Om det sedan var på golvet i en lada verkar han inte ha brytt sig om. På det sättet lyckades han bl. a bränna ner en sågkvarn. Det blev inte bättre av att Otto plötsligt hotat att bränna ner sin brors hus. Han blev en vandrande risk helt enkelt.

Till slut satte fattigvårdsstyrelsen i Fågelfors ner foten 1920 och begärde att Otto skulle tas in på hospital. Man skriver att ”han omöjligen kan vistas tillsammans med andra människor eller inackorderas” samt att kommunen själv inte ville ”inspärta” honom då man ansåg att hans redan förvirrade tillstånd skulle förvärras. Dessutom fanns ingen som ville ”vaka över honom”.

Efter en tid godkändes ansökan och Otto togs in på Västerviks hospital den 22 okt. 1921. Där bedömdes hans tillstånd vid inskrivningen. Man skriver bl. a ”ser frisk ut” men ”hans sinnesstämning tycks fullständigt dement”. Han var då 66 år gammal, 165 cm lång och vägde 61 kg. Otto kom att bli kvar på hospitalet livet ut.

Han vårdas på avdelning i flera år utan direkta incidenter. Han blir dock sämre och mer ”kroppsligt klen”. Ligger nästan ständigt i sin säng. I april 1925 blir han allvarligt sjuk. Det bedöms vara sjukdom i levern. Ganska exakt en månad senare dör Otto. Dödsorsaken skrevs som kronisk leverinflammation, dock med ett frågetecken efter. Han begravdes på hospitalets egen kyrkogård.

Det förekommer en historia om att han på äldre dagar skulle ha tagits in på Fågelfors nya ålderdomshem och rymt därifrån. Någon notering om detta finns dock inte i journaler och liknande dokument. Dessutom öppnades ålderdomshemmet för boende först i nov. 1921. Alltså efter att Otto tagits in på Västerviks hospital. Han var heller aldrig inskriven på ålderdomshemmet i Kolsrum, vilket ibland har påståtts.

Otto levde uppenbarligen med någon intellektuell diagnos större delen av livet. Exakt vilken är vanskligt att säga idag och det kan säkert finnas varierande orsaker bakom. På den tiden fanns inte heller någon effektiv hjälp att få.

Det ligger kanske något i vad distriktsläkare Albin Jonsson i Högsby en gång skrev i ett utlåtande om ”vad som kan sprida ljus öfver sjukdomen?”. Där skrev han bara ”mångårigt vagabondlif”.